

Ks. Kamil Zadrozny

Instytut Wyższych Studiów Teologicznych – Częstochowa

ks.k.zadrozny@archiczest.pl

ORCID: 0000-0002-0456-8416

Submitted: 17.05.2025; accepted: 14.08.2025.

RECENZJA

Salvatore M. Perrella, *La verginità della Madre di Gesù. Un mistero da accogliere*, San Palo, Cinisello Balsamo 2024, ss. 576.

Dogmat o dziewictwie Maryi należy do najstarszych i najbardziej tajemniczych prawd wiary chrześcijańskiej. Od początków chrześcijaństwa, poprzez sobory starożytne, aż po współczesną refleksję mariologiczną, stanowi on nie tylko element chrześcijańskiego wyznania wiary, ale również przedmiot kontemplacji i duchowej inspiracji. We współczesnym kontekście – zdominowanym przez racjonalizm, krytykę dogmatów oraz dialog międzyreligijny – pytanie o sens, aktualność i znaczenie dziewictwa Maryi staje się szczególnie ważne.

W odpowiedzi na te wyzwania powstała książka włoskiego teologa i mariologa Salvatore M. Perrelli pt. *La verginità della Madre di Gesù. Un mistero da accogliere* (San Paolo, Cinisello Balsamo 2024), która w sposób kompleksowy i dogłębny analizuje biblijne, teologiczno-dogmatyczne, historyczne i ekumeniczne aspekty tego dogmatu. Książka stawia zasadnicze pytanie: czy dziewictwo Maryi jest dziś jedynie teologicznym reliktem przeszłości, czy może nadal pozostaje żywym misterium, zdolnym do przemawiania do współczesnego człowieka?

Dziewictwo Maryi jako problem historyczno–teologiczny

Salvatore M. Perrella już we wstępie do książki zaznacza, że dziewictwo Maryi to nie tylko element pobożności ludowej, ale przede wszystkim temat teologiczny o wymiarze chrystologicznym, eklezjalnym i antropologicznym. Autor ukazuje rozwój tej doktryny od czasów apostoelskich, poprzez pisma Ojców Kościoła, aż do formalnego ujęcia jej w orzeczeniach soborów powszechnych, takich jak Sobór Laterański I (649 r.), który potwierdził wiarę Kościoła w *virginitas ante partum, in partu et post partum*.

W pierwszych rozdziałach książki Perrella rekonstruuje sposób, w jaki pierwsi chrześcijanie interpretowali dziewictwo Maryi nie tyle jako stan biologiczny, co raczej jako znak teologiczny, wskazujący na nadprzyrodzony charakter misterium Wcielenia. Dziewictwo staje się więc „miejscem działania Boga”, przestrzenią czystego przyjęcia Słowa bez udziału mężczyzny, co ma głębokie znaczenie dla rozumienia relacji Boga do człowieka i relacji człowieka do Boga. Autor podkreśla, że dogmat ten na przestrzeni wieków był przedmiotem licznych kontrowersji – zarówno ze strony gnostycyzmu, jak i współczesnych interpretacji liberalnych, próbujących zredukować jego znaczenie do symbolicznego.

Wielowymiarowość dziewictwa – ciało, duch, sens

Centralną część publikacji stanowi refleksja nad różnymi wymiarami dziewictwa Maryi. Ojciec Perrella nie ogranicza się do zagadnienia fizycznego dziewictwa, lecz analizuje jego sens moralny, duchowy i egzystencjalny. W tym ujęciu dziewictwo staje się nie tylko negacją stosunku cielesnego, ale wyrazem całkowitej otwartości wobec działania Boga. Autor przywołuje tu klasyczne rozróżnienia św. Tomasza z Akwinu i św. Bonawentury, ale także współczesne interpretacje teologii ciała, podjęte m.in. przez św. Jana Pawła II.

Co istotne, Perrella broni klasycznej formuły dogmatu, jednocześnie pozostając otwartym na dialog ze współczesnością. Odrzuca on redukcjonistyczne podejścia, które traktują dziewictwo Maryi jako mitologiczny symbol lub wyraz kultury patriarchalnej. W jego interpretacji dziewictwo to raczej forma „wolności od” i „wolności do” – wolności od schematów biologicznych, a zarazem pełnej dyspozycyjności wobec zbawczego planu Boga.

Autor wskazuje również, że dziewictwo Matki Pana nie jest doświadczeniem samotności, lecz radykalnego oddania się Bogu i Kościołowi. Z tej perspektywy rozważa dziewictwo jako istotną kategorię antropologiczną, która może być inspiracją nie tylko osób konsekrowanych, ale także dla każdego człowieka żyjącego w świecie, poszukującego pełni życia w czystości serca i umysłu.

Dziewictwo Maryi w dialogu ekumenicznym i międzyreligijnym

Można powiedzieć, iż jednym z najbardziej nowatorskich aspektów książki Perrelli jest ujęcie dziewictwa Maryi w kontekście dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego. Autor przywołuje tutaj zarówno stanowiska prawosławia, które również uznaje trwale dziewictwo Theotokos, jak i zastrzeżenia niektórych nurtów protestantyzmu, które odrzucają *virginitas post partum* jako nienaukowe i niebiblijne. W tym kontekście Perrella proponuje interpretację dogmatu jako „misterium wiary”, którego celem nie jest potwierdzenie biologicznych detali, lecz wyrażenie niepowtarzalności roli Maryi w historii zbawienia.

Równie interesujące są rozważania dotyczące obecności Maryi w tradycji muzułmańskiej. Autor podkreśla, że Koran – święta księga Isalmu, zawiera kilkanaście odniesień do Maryi (Maryam), a sama postać Matki Jezusa cieszy się w islamie wielkim szacunkiem jako wzór czystości i posłuszeństwa Bogu. Perrella argumentuje, że ten wspólny punkt może stać się płaszczyzną do dialogu międzyreligijnego, w którym dogmat o dziewictwie – mimo różnic interpretacyjnych – może być rozumiany jako znak działania Boga w historii.

Zakończenie

Książka *La verginità della madre di Gesù* autorstwa Salvatore M. Perrelli stanowi jedno z najważniejszych współczesnych opracowań mariologicznych o dziewictwie Niewiasty z Nazaretu. Poprzez połączenie wierności Tradycji Kościoła z otwartością na współczesne pytania i wyzwania, autor ukazuje, że dziewictwo Maryi jest wciąż żywym misterium, które może inspirować wiarę, dialog i duchowe poszukiwania. Dogmat ten – choć trudny – posiada głęboki sens, który można przyjąć nie tylko rozumem, ale przede wszystkim sercem i wiarą.

Z teologicznego punktu widzenia, książka Perrelli nie tylko broni prawdy o dziewictwie Maryi, lecz także przywraca mu jego właściwe znaczenie: nie jako biologicznej ciekawostki, ale jako znaku całkowitego oddania się Bogu, które dziś – być może bardziej niż kiedykolwiek – stanowi wyzwanie i drogę dla człowieka współczesnego.